

See <https://www.canonlaw.info/canonlawcomp.htm>

• Francis (2013-), ap. con. *Pascite gregem Dei* (23 mai 2021), *L'Osservatore Romano* (4 iun 2021) =, Latin text on-line [here](#), Eng. text on-line [here](#). Summary: Abrogates the Johanno-Pauline Book Six of the Western Code and replaces it with a new Book Six. Cites: CIC 1311-1399. Note: Topic headings have been omitted from this comparison; only canonical provisions are treated.

(22 dec 2024)

CIC 1311. Nativum et proprium Ecclesiae ius est christifideles *delinquentes* poenalibus sanctionibus *coercere*.

CIC 1312. § 1. Sanctiones poenales in Ecclesia sunt:

1° poenae medicinales seu censurae, quae in cann. 1331-1333 recensentur;

2° poenae expiatoriae, de quibus in can. 1336.

§ 2. Lex alias poenas expiatorias constituere potest, quae christifidelem aliquo bono spirituali vel temporali privent et supernaturali Ecclesiae fini sint consentaneae.

§ 3. Praeterea remedia poenalia et paenitentiae adhibentur, illa quidem praesertim ad delicta praecavenda, hae potius ad poenam substituendam vel augendam.

Pascite 1311. § 1. Nativum et proprium Ecclesiae ius est christifideles poenalibus sanctionibus **coercendi qui delicta commiserint**.

§ 2. Qui Ecclesiae praeest bonum ipsius communitatis singulorumque christifidelium tueri ac promovere debet caritate pastoralis, exemplo vitae, consilio et adhortatione et, si opus sit, etiam poenarum irrogatione vel declaratione, iuxta legis praecepta semper cum aequitate canonica applicanda, prae oculis habens iustitiae restitutionem, rei emendationem et scandali reparationem.

Pascite 1312. § 1. Sanctiones poenales in Ecclesia sunt:

1° poenae medicinales seu censurae, quae in [Pascite] 1331-1333 recensentur;

2° poenae expiatoriae, de quibus in [Pascite] 1336.

§ 2. Lex alias poenas expiatorias constituere potest, quae christifidelem aliquo bono spirituali vel temporali privent et supernaturali Ecclesiae fini sint consentaneae.

§ 3. Praeterea adhibentur remedia poenalia et paenitentiae **de quibus in [Pascite] 1339 et 1340**, illa quidem praesertim ad delicta praecavenda, hae potius ad poenam substituendam vel augendam.

CIC 1313. § 1. Si post delictum commissum lex mutetur, applicanda est lex reo favorabilior.

§ 2. Quod si lex posterior tollat legem vel saltem poenam, haec statim cessat.

CIC 1314. Poena *plerumque* est ferendae sententiae, ita ut reum non teneat, nisi postquam irrogata sit; est autem latae sententiae, ita ut in eam incurratur ipso facto commissi delicti, si lex vel praeceptum id expresse statuatur.

CIC 1315. § 1. Qui *legislativam* habet potestatem, potest *etiam poenales leges ferre; potest autem suis legibus etiam legem divinam vel legem ecclesiasticam, a superiore auctoritate latam, congrua poena munire, servatis suae competentiae limitibus ratione territorii vel personarum.*

§ 2. Lex ipsa potest poenam determinare vel prudenti iudicis aestimatione determinandam relinquere.

§ 3. *Lex particularis potest etiam poenis universalis lege constitutis in aliquod delictum alias addere; id autem ne faciat, nisi ex gravissima necessitate. Quod si lex universalis indeterminatam vel facultativam poenam comminetur, lex particularis potest etiam in illius locum poenam determinatam vel obligatoriam constituere.*

Pascite 1313. § 1. Si post delictum commissum lex mutetur, applicanda est lex reo favorabilior.

§ 2. Quod si lex posterior tollat legem vel saltem poenam, haec statim cessat.

Pascite 1314. Poena **ordinarie** est ferendae sententiae, ita ut reum non teneat, nisi postquam irrogata sit; est autem latae sententiae si lex vel praeceptum id expresse statuatur, ita ut in eam incurratur ipso facto commissi delicti.

Pascite 1315. § 1. Qui potestatem habet leges poenales ferendi, potest etiam legem divinam

congrua poena munire.

§ 2. Legislator inferior, attento [Pascite] 1317, potest insuper:

1° legem a superiore auctoritate latam congrua poena munire, servatis competentiae limitibus ratione territorii vel personarum;

2° poenis lege universalis in aliquod delictum constitutis alias poenas addere;

3° poenam lege universalis constitutam ut indeterminatam vel facultativam determinare aut obligatoriam reddere.

§ 3. Lex ipsa potest poenam determinare vel prudenti iudicis aestimationi determinandam relinquere.

CIC 1316. Curent Episcopi dioecesani ut, quatenus fieri potest, in eadem civitate vel regione uniformes ferantur, *si quae ferendae sint*, poenales leges.

CIC 1317. Poenae eatenus constituentur, quatenus vere necessariae sint ad aptius providendum ecclesiasticae disciplinae. Dimissio *autem* e statu clericali *lege particulari* constitui nequit.

CIC 1318. Latae sententiae *poenas* ne *comminetur legislator*, nisi forte in singularia quaedam delicta dolosa, quae vel graviori esse possint scandalo vel efficaciter puniri poenis ferendae sententiae non possint; *censuras* autem, praesertim *excommunicationem*, ne *constituat*, nisi maxima cum moderatione et in sola delicta *graviora*.

CIC 1319. § 1. Quatenus quis potest vi potestatis regiminis in foro externo praecepta imponere, eatenus potest etiam poenas determinatas, exceptis expiatoriis perpetuis, per praeceptum comminari.

§ 2. Praeceptum poenale ne *feratur, nisi* re mature perpensa, *et iis servatis*, quae in cann. 1317 et 1318 *de legibus particularibus* statuuntur.

CIC 1320. In omnibus in quibus religiosi subsunt Ordinario loci, possunt ab eodem poenis coerceri.

CIC 1321.

§ 1. Nemo punitur, nisi externa legis vel praecepti violatio, ab eo commissa, sit graviter imputabilis ex dolo vel ex culpa.

§ 2. Poena lege vel praecepto statuta is tenetur, qui legem vel praeceptum deliberate violavit; qui vero id egit ex omissione debitae diligentiae, non punitur, nisi lex vel praeceptum aliter caveat.

Pascite 1316. Curent Episcopi dioecesani ut, quatenus fieri potest, in eadem civitate vel regione uniformes ferantur poenales leges.

Pascite 1317. Poenae eatenus constituentur, quatenus vere necessariae sint ad aptius providendum ecclesiasticae disciplinae. **A legislatore autem inferiore** dimissio e statu clericali constitui nequit.

Pascite 1318. Latae sententiae **poenae** ne **constituantur**, nisi forte in singularia quaedam delicta dolosa, quae vel graviori esse possint scandalo vel efficaciter puniri poenis ferendae sententiae non possint; **censurae** autem, praesertim **excommunicatio**, ne **constituantur**, nisi maxima cum moderatione et in sola delicta **specialis gravitatis**.

Pascite 1319. § 1. Quatenus quis potest vi potestatis regiminis in foro externo praecepta imponere **iuxta praescripta [Pascite] 48-58**, eatenus potest etiam poenas determinatas, exceptis expiatoriis perpetuis, per praeceptum comminari.

§ 2. **Si** praeceptum poenale, re mature perpensa, **imponendum sit, servantur** quae statuuntur in [Pascite] 1317 et 1318.

Pascite 1320. In omnibus in quibus religiosi subsunt Ordinario loci, possunt ab eodem poenis coerceri.

Pascite 1321. § 1. Quilibet innocens censetur donec contrarium probetur.

§ 2. Nemo punitur, nisi externa legis vel praecepti violatio, ab eo commissa, sit graviter imputabilis ex dolo vel ex culpa.

§ 3. Poena lege vel praecepto statuta is tenetur, qui legem vel praeceptum deliberate violavit; qui vero id egit ex omissione debitae diligentiae, non punitur, nisi lex vel praeceptum aliter caveat.

§ 3. Posita externa violatione, imputabilitas praesumitur, nisi aliud appareat.

CIC 1322. Qui habitualiter rationis usu carent, etsi legem vel praeceptum violaverint dum sani videbantur, delicti incapaces habentur.

CIC 1323. Nulli poenae est obnoxius qui, cum legem vel praeceptum violavit:

1° sextum decimum aetatis annum nondum explevit;

2° sine culpa ignoravit se legem vel praeceptum violare; ignorantiae autem inadvertentia et error equiparantur;

3° egit ex vi physica vel ex casu fortuito, quem praevidere vel cui praeviso occurrere non potuit;

4° metu gravi, quamvis relative tantum, coactus egit, aut ex necessitate vel gravi incommodo, nisi tamen actus sit intrinsece malus aut vergat in animarum damnum;

5° legitimae tutelae causa contra iniustum sui vel alterius aggressorem egit, debitum servans moderamen;

6° rationis usu carebat, firmis praescriptis cann. 1324 § 1 n. 2 et 1325;

7° sine culpa putavit aliquam adesse ex circumstantiis, de quibus in nn. 4 vel 5.

CIC 1324. § 1. Violationis auctor non eximitur a poena, sed poena lege vel praecepto statuta temperari debet vel in eius locum paenitentia adhiberi, si delictum patratum sit:

1° ab eo, qui rationis usum imperfectum tantum habuerit;

2° ab eo qui rationis usu carebat propter ebrietatem aliamve similem mentis perturbationem, quae culpabilis fuerit;

§ 4. Posita externa violatione, imputabilitas praesumitur, nisi aliud appareat.

Pascite 1322. Qui habitualiter rationis usu carent, etsi legem vel praeceptum violaverint dum sani videbantur, delicti incapaces habentur.

Pascite 1323. Nulli poenae est obnoxius qui, cum legem vel praeceptum violavit:

1° sextum decimum aetatis annum nondum explevit;

2° sine culpa ignoravit se legem vel praeceptum violare; ignorantiae autem inadvertentia et error equiparantur;

3° egit ex vi physica vel ex casu fortuito, quem praevidere vel cui praeviso occurrere non potuit;

4° metu gravi, quamvis relative tantum, coactus egit, aut ex necessitate vel gravi incommodo, nisi tamen actus sit intrinsece malus aut vergat in animarum damnum;

5° legitimae tutelae causa contra iniustum sui vel alterius aggressorem egit, debitum servans moderamen;

6° rationis usu carebat, firmis praescriptis [Pascite] 1324 § 1 n. 2, et **1326 § 1 n. 4;**

7° sine culpa putavit aliquam adesse ex circumstantiis, de quibus in nn. 4 vel 5.

Pascite 1324. § 1. Violationis auctor non eximitur a poena, sed poena lege vel praecepto statuta temperari debet vel in eius locum paenitentia adhiberi, si delictum patratum sit:

1° ab eo, qui rationis usum imperfectum tantum habuerit;

2° ab eo qui rationis usu carebat propter ebrietatem aliamve similem mentis perturbationem, quae culpabilis fuerit, **firmiter praescripto Pascite 1326 § 1 n. 4;**

3° ex gravi passionis aestu, qui non omnem tamen mentis deliberationem et voluntatis consensum praecesserit et impedierit, et dummodo passio ipsa ne fuerit voluntarie excitata vel nutrita;

4° a minore, qui aetatem sedecim annorum explevit;

5° ab eo, qui metu gravi, quamvis relative tantum, coactus est, aut ex necessitate vel gravi incommodo, si delictum sit intrinsece malum vel in animarum damnum vergat;

6° ab eo, qui legitimae tutelae causa contra iniustum sui vel alterius aggressorem egit, nec tamen debitum servavit moderamen;

7° adversus aliquem graviter et iniuste provocantem;

8° ab eo, qui per errorem, ex sua tamen culpa, putavit aliquam adesse ex circumstantiis, de quibus in can. 1323, nn. 4 vel 5;

9° ab eo, qui sine culpa ignoravit poenam legi vel praecepto esse adnexam;

10° ab eo, qui egit sine plena imputabilitate, dummodo haec gravis permanserit.

§ 2. Idem potest iudex facere, si qua alia adsit circumstantia, quae delicti gravitatem deminuat.

§ 3. In circumstantiis, de quibus in § 1, reus poena latae sententiae non tenetur.

CIC 1325. Ignorantia crassa vel supina vel affectata numquam considerari potest in applicandis praescriptis cann. 1323 et 1324; *item ebrietas aliaeve mentis perturbationes, si sint de industria ad delictum patrandum vel excusandum quaesitae, et passio, quae voluntarie excitata vel nutrita sit.*

3° ex gravi passionis aestu, qui non omnem tamen mentis deliberationem et voluntatis consensum praecesserit et impedierit, et dummodo passio ipsa ne fuerit voluntarie excitata vel nutrita;

4° a minore, qui aetatem sedecim annorum explevit;

5° ab eo, qui metu gravi, quamvis relative tantum, coactus est, aut ex necessitate vel gravi incommodo **egit**, si delictum sit intrinsece malum vel in animarum damnum vergat;

6° ab eo, qui legitimae tutelae causa contra iniustum sui vel alterius aggressorem egit, nec tamen debitum servavit moderamen;

7° adversus aliquem graviter et iniuste provocantem;

8° ab eo, qui per errorem, ex sua tamen culpa, putavit aliquam adesse ex circumstantiis, de quibus in [Pascite] 1323 nn. 4 vel 5;

9° ab eo, qui sine culpa ignoravit poenam legi vel praecepto esse adnexam;

10° ab eo, qui egit sine plena imputabilitate, dummodo haec gravis permanserit.

§ 2. Idem potest iudex facere, si qua alia adsit circumstantia, quae delicti gravitatem deminuat.

§ 3. In circumstantiis, de quibus in § 1, reus poena latae sententiae non tenetur, **attamen ad resipiscentiam vel ad scandali reparationem, ipsi poenae mitiores irrogari vel poenitentiae applicari possunt.**

Pascite 1325. Ignorantia crassa vel supina vel affectata numquam considerari potest in applicandis praescriptis [Pascite] 1323 et 1324.

CIC 1326. § 1. Iudex gravius punire *potest* quam lex vel praeceptum statuit:

1° eum, qui post condemnationem vel poenae declarationem ita delinquere pergit, ut ex adiunctis prudenter eius pertinacia in mala voluntate conici possit;

2° eum, qui in dignitate aliqua constitutus est, vel qui auctoritate aut officio abusus est ad delictum patrandum;

3° *reum*, qui, cum poena in delictum culposum constituta sit, eventum praevidit et nihilominus cautiones ad eum vitandum omisit, quas diligens quilibet adhibuisset.

§ 2. In casibus, de quibus in § 1, si poena constituta sit latae sententiae, alia poena addi potest vel paenitentia.

CIC 1327. Lex particularis potest alias circumstantias eximentes, attenuantes vel aggravantes, praeter casus in cann. 1323-1326, statuere, sive generali norma, sive pro singulis delictis. Item in praecepto possunt circumstantiae statui, quae a poena praecepto constituta eximant, vel eam attenuent vel aggravent.

CIC 1328. § 1. Qui aliquid ad delictum patrandum egit vel omisit, nec tamen, praeter suam voluntatem, delictum consummavit, non tenetur poena in delictum consummatum statuta, nisi lex vel praeceptum aliter caveat.

§ 2. Quod si actus vel omissiones natura sua ad delicti executionem conducant, auctor potest paenitentiae vel remedio poenali subici, nisi sponte ab incepta delicti executione destiterit.

Pascite 1326. § 1. Iudex gravius punire **debet** quam lex vel praeceptum statuit:

1° eum, qui post condemnationem vel poenae declarationem ita delinquere pergit, ut ex adiunctis prudenter eius pertinacia in mala voluntate conici possit;

2° eum, qui in dignitate aliqua constitutus est, vel qui auctoritate aut officio abusus est ad delictum patrandum;

3° **eum**, qui, cum poena in delictum culposum constituta sit, eventum praevidit et nihilominus cautiones ad eum vitandum omisit, quas diligens quilibet adhibuisset;

4° eum, qui deliquerit in statu ebrietatis aliusve mentis perturbationis, quae sint de industria ad delictum patrandum vel excusandum quaesitae, aut ob passionem voluntarie excitatam vel nutritam.

§ 2. In casibus, de quibus in § 1, si poena constituta sit latae sententiae, alia poena addi potest vel paenitentia.

§ 3. In iisdem casibus, si poena constituta sit ut facultativa, fit obligatoria.

Pascite 1327. Lex particularis potest alias circumstantias eximentes, attenuantes vel aggravantes, praeter casus **de quibus** in [Pascite] 1323-1326, statuere, sive generali norma, sive pro singulis delictis. Item in praecepto possunt circumstantiae statui, quae a poena praecepto constituta eximant, vel eam attenuent vel aggravent.

Pascite 1328. § 1. Qui aliquid ad delictum patrandum egit vel omisit, nec tamen, praeter suam voluntatem, delictum consummavit, non tenetur poena in delictum consummatum statuta, nisi lex vel praeceptum aliter caveat.

§ 2. Quod si actus vel omissiones natura sua ad delicti executionem conducant, auctor potest paenitentiae vel remedio poenali subici, nisi sponte ab incepta delicti executione destiterit.

Si autem scandalum aliudve grave damnum vel periculum evenerit, auctor, etsi sponte destiterit, iusta potest poena puniri, levioere tamen quam quae in delictum consummatum constituta est.

CIC 1329. § 1. Qui communi delinquendi consilio in delictum concurrunt, neque in lege vel praecepto expresse nominantur, si poenae ferendae sententiae in auctorem principalem constitutae sint, iisdem poenis subiciuntur vel aliis eiusdem vel minoris gravitatis.

§ 2. In poenam latae sententiae delicto adnexam incurrunt complices, qui in lege vel praecepto non nominantur, si sine eorum opera delictum patratum non esset, et poena sit talis naturae, ut ipsos afficere possit; secus poenis ferendae sententiae puniri possunt.

CIC 1330. Delictum quod in declaratione consistat vel in alia voluntatis vel doctrinae vel scientiae manifestatione, tamquam non consummatum censendum est, si nemo eam declarationem vel manifestationem percipiat.

CIC 1331. § 1. Excommunicatus *vetatur*:

1° *ullam habere participationem ministerialem in celebrandis Eucharistiae Sacrificio vel quibuslibet aliis cultus caerimoniis;*

2° *sacramenta vel sacramentalia celebrare et sacramenta recipere;*

3° *ecclesiasticis officiis vel ministeriis vel muneribus quibuslibet fungi vel*

actus regiminis ponere.

§ 2. Quod si excommunicatio irrogata vel declarata sit, reus:

Si autem scandalum aliudve grave damnum vel periculum evenerit, auctor, etsi sponte destiterit, iusta potest poena puniri, levioere tamen quam quae in delictum consummatum constituta est.

Pascite 1329. § 1. Qui communi delinquendi consilio in delictum concurrunt, neque in lege vel praecepto expresse nominantur, si poenae ferendae sententiae in auctorem principalem constitutae sint, iisdem poenis subiciuntur vel aliis eiusdem vel minoris gravitatis.

§ 2. In poenam latae sententiae delicto adnexam incurrunt complices, qui in lege vel praecepto non nominantur, si sine eorum opera delictum patratum non esset, et poena sit talis naturae, ut ipsos afficere possit; secus poenis ferendae sententiae puniri possunt.

Pascite 1330. Delictum quod in declaratione consistat vel in alia voluntatis vel doctrinae vel scientiae manifestatione, tamquam non consummatum censendum est, si nemo eam declarationem vel manifestationem percipiat.

Pascite 1331. § 1. Excommunicatus **prohibetur**:

1° **Eucharistiae Sacrificium et reliqua sacramenta celebrare;**

2° sacramenta recipere;

3° **sacramentalia administrare et reliquas cultus liturgici caerimonias celebrare;**

4° **in celebrationibus antea recensitis ullam partem activam habere;**

5° **ecclesiastica officia, munera, ministeria et functiones exercere;**

6° actus regiminis ponere.

§ 2. Quod si excommunicatio **ferendae sententiae** irrogata vel **latae sententiae** declarata sit, reus:

1° si agere velit contra praescriptum § 1 n. 1, est arcendus aut a liturgica actione est cessandum, nisi gravis obstet causa;

2° invalide ponit actus regiminis, qui ad normam § 1 n. 3, sunt illiciti;

3° *vetatur* frui privilegiis antea concessis;

4° *nequit valide consequi dignitatem, officium aliudve munus in Ecclesia;*

5° *fructus dignitatis, officii, muneris cuiuslibet, pensionis, quam quidem habeat in Ecclesia, non facit suos.*

CIC 1332. Interdictus tenetur *vetitis*, de quibus in can. 1331 § 1, nn. 1 et 2; *quod si interdictum irrogatum vel declaratum sit, praescriptum can. 1331 § 2 n. 1 servandum est.*

CIC 1333. § 1. *Suspensio, quae clericos tantum afficere potest, vetat:*

1° *vel omnes vel aliquos actus potestatis ordinis;*

2° *vel omnes vel aliquos actus potestatis regiminis;*

3° *exercitium vel omnium vel aliquorum iurium vel munerum officio inhaerentium.*

§ 2. In lege vel praecepto statui potest, ut post sententiam *condemnatoriam vel declaratoriam* actus regiminis suspensus valide ponere nequeat.

1° si agere velit contra praescriptum § 1 **nn. 1-4**, est arcendus aut a liturgica actione est cessandum, nisi gravis obstet causa;

2° invalide ponit actus regiminis, qui ad normam § 1 **n. 6**, sunt illiciti;

3° **prohibetur** frui privilegiis antea concessis;

4° **retributiones, quae ob titulum mere ecclesiasticum habeat, non acquirit;**

5° **inhabilis est ad consequenda officia, munera, ministeria, functiones, iura, privilegia et titulos honorificos.**

Pascite 1332. § 1. Interdictus tenetur **prohibitionibus**, de quibus in [Pascite] 1331 § 1 nn. 1-4.

§ 2. Lex tamen vel praeceptum interdictum definire eo modo potest, ut tantum quaedam singulares actiones, de quibus in [Pascite] 1331 § 1, nn. 1-4, vel alia quaedam singularia iura reo prohibeantur.

§ 3. Etiam in casu interdicti praescriptum [Pascite] 1331 § 2 n. 1, servandum est.

Pascite 1333. § 1. **Suspensio prohibet:**

1° omnes vel aliquos actus potestatis ordinis;

2° omnes vel aliquos actus potestatis regiminis;

3° exercitium omnium vel aliquorum iurium vel munerum officio inhaerentium.

§ 2. In lege vel praecepto statui potest, ut post sententiam **vel decretum, quae poenam irrogant vel declarant**, actus regiminis suspensus valide ponere nequeat.

§ 3. *Vetitum* numquam afficit:

1° officia vel regiminis potestatem, quae non sint sub potestate Superioris poenam constituentis;

2° ius habitandi, si quod reus ratione officii habeat;

3° ius administrandi bona, quae ad ipsius suspensi officium forte pertineant, si poena sit latae sententiae.

§ 4. Suspendio *vetans* fructus, stipendium, pensiones aliave eiusmodi percipere, obligationem secumfert restituendi quidquid illegitime, quamvis bona fide, perceptum sit.

CIC 1334. § 1. Suspensionis ambitus, intra limites canone praecedenti statutos, aut ipsa lege vel praecepto definitur, aut sententia vel decreto quo poena irrogatur.

§ 2. Lex, non autem praeceptum, potest latae sententiae suspensionem, nulla addita determinatione vel limitatione, constituere; eiusmodi autem poena omnes effectus habet, qui in can. 1333 § 1 recensentur.

CIC 1335. Si censura vetet celebrare sacramenta vel sacramentalia vel ponere actum regiminis, *vetitum* suspenditur, quoties id necessarium sit ad consulendum fidelibus in mortis periculo constitutis; quod si censura latae sententiae non sit declarata, *vetitum* praeterea suspenditur, quoties fidelis petit sacramentum vel sacramentale vel actum regiminis; id autem petere ex qualibet iusta causa licet.

§ 3. **Prohibitio** numquam afficit:

1° officia vel regiminis potestatem, quae non sint sub potestate Superioris poenam constituentis;

2° ius habitandi, si quod reus ratione officii habeat;

3° ius administrandi bona, quae ad ipsius suspensi officium forte pertineant, si poena sit latae sententiae.

§ 4. Suspendio **prohibens** fructus, stipendium, pensiones aliave eiusmodi percipere, obligationem secumfert restituendi quidquid illegitime, quamvis bona fide, perceptum sit.

Pascite 1334. § 1. Suspensionis ambitus, intra limites in canone praecedenti statutos, aut ipsa lege vel praecepto definitur, aut sententia vel decreto quo poena irrogatur.

§ 2. Lex, non autem praeceptum, potest latae sententiae suspensionem, nulla addita determinatione vel limitatione, constituere; eiusmodi autem poena omnes effectus habet, qui in [Pascite] 1333 § 1 recensentur.

Pascite 1335. § 1. Si censuram infligat vel declaret in processu iudiciali aut per decretum extra iudicium, auctoritas competens potest quoque eas poenas expiatorias imponere, quas ad iustitiam restituendam vel ad scandalum reparandum necessarias censeat.

§ 2. Si censura prohibeat celebrare sacramenta vel sacramentalia vel ponere actum **potestatis** regiminis, **prohibitio** suspenditur, quoties id necessarium sit ad consulendum fidelibus in mortis periculo constitutis; quod si censura latae sententiae non sit declarata, prohibitio praeterea suspenditur, quoties fidelis petit sacramentum vel sacramentale vel actum potestatis regiminis; id autem petere ex qualibet iusta causa licet.

CIC 1336. § 1. Poenae expiatoriae, quae delinquentem afficere possunt aut in perpetuum aut in tempus praefinitum aut in tempus indeterminatum, praeter alias, quas forte lex constituerit, *hae* sunt:

1° *prohibitio vel praescriptio*

commorandi in certo loco vel territorio;

2° *privatio potestatis, officii, muneris, iuris, privilegii, facultatis, gratiae, tituli, insignis, etiam mere honorifici;*

3° prohibitio ea exercendi, quae sub n. 2 recensentur, vel prohibitio ea in certo loco vel extra certum locum exercendi; quae prohibitiones numquam sunt sub poena nullitatis;

4° *translatio poenalis ad aliud officium;*

5° dimissio e statu clericali.

§ 2. *Latae sententiae eae tantum poenae expiatoriae esse possunt, quae in § 1 n. 3 recensentur.*

Pascite 1336. § 1. Poenae expiatoriae, quae delinquentem afficere possunt aut in perpetuum aut in tempus praefinitum aut in tempus indeterminatum, praeter alias, quas forte lex constituerit, sunt **quae in §§ 2-5 recensentur.**

§ 2. Praescriptio:

1° commorandi in certo loco vel territorio;

2° **solvendi mulctam pecuniariam seu summam pecuniae in fines Ecclesiae, iuxta rationes ab Episcoporum conferentia definitas.**

§ 3. Prohibitio:

1° **commorandi in certo loco vel territorio;**

2° exercendi, ubique **aut in certo loco vel territorio aut extra illa, omnia vel aliqua officia, munera, ministeria aut functiones vel aliqua tantum opera officiiis aut muneribus inhaerentia;**

3° **ponendi omnes vel aliquos actus potestatis ordinis;**

4° **ponendi omnes vel aliquos actus potestatis regiminis;**

5° **exercendi aliquod ius vel privilegium aut utendi insignibus vel titulis;**

6° **fruendi voce activa vel passiva in electionibus canonicis vel partem habendum cum iure ferendi suffragium in consiliis vel collegiis ecclesialibus;**

7° **deferendi habitum ecclesiasticum vel religiosum.**

§ 4. Privatio:

1° **omnium vel aliquorum officiorum, munerum, ministeriorum aut functionum vel aliquorum tantum operum officiiis aut muneribus inhaerentium;**

2° **facultatis confessiones excipiendi vel praedicandi;**

CIC 1337. § 1. Prohibitio commorandi in certo loco vel territorio sive clericos sive religiosos afficere potest; praescriptio autem commorandi, clericos saeculares et, intra limites constitutionum, religiosos.

§ 2. Ut praescriptio commorandi in certo loco vel territorio irrogetur, accedat oportet consensus Ordinarii illius loci, nisi agatur de domo extradioecesanis quoque clericis paenitentibus vel emendandis destinata.

CIC 1338. § 1. *Privationes et prohibitiones*, quae in can. 1336 § 1, nn. 2 et 3 recensentur, numquam afficiunt potestates, officia, munera, iura, privilegia, facultates, gratias, titulos, insignia, quae non sint sub potestate Superioris poenam constituentis.

§ 2. Potestatis ordinis privatio dari nequit, sed tantum prohibitio eam vel aliquos eius actus exercendi; item dari nequit privatio graduum academicorum.

§ 3. De prohibitionibus, quae in can. 1336 § 1 n. 3 indicantur, norma servanda est, quae de censuris datur in can. 1335.

3° potestatis regiminis delegatae;

4° alicuius iuris vel privilegii aut insignium vel tituli;

5° totius vel partis remunerationis ecclesiasticae, iuxta rationes ab Episcoporum conferentia statutas, salvo quoque praescripto [Pascite] 1350 § 1.

§ 5. Dimissio e statu clericali.

Pascite 1337. § 1. Prohibitio commorandi in certo loco vel territorio sive clericos sive religiosos afficere potest; praescriptio autem commorandi, clericos saeculares et, intra limites constitutionum, religiosos.

§ 2. Ut praescriptio commorandi in certo loco vel territorio irrogetur, accedat oportet consensus Ordinarii illius loci, nisi agatur de domo extradioecesanis quoque clericis paenitentibus vel emendandis destinata.

Pascite 1338. § 1. **Poenae expiatoriae**, quae in [Pascite] 1336 recensentur, numquam afficiunt potestates, officia, munera, iura, privilegia, facultates, gratias, titulos, insignia, quae non sint sub potestate Superioris poenam constituentis.

§ 2. Potestatis ordinis privatio dari nequit, sed tantum prohibitio eam vel aliquos eius actus exercendi; item dari nequit privatio graduum academicorum.

§ 3. De prohibitionibus, quae in [Pascite] 1336 § 3, indicantur, norma servanda est, quae de censuris datur in [Pascite] 1335 § 2.

§ 4. **Latae sententiae eae tantum poenae expiatoriae esse possunt, quae ut prohibitiones in [Pascite] 1336 § 3, recensentur vel aliae quae forte lege aut praecepto constitutae sint.**

§ 5. **Prohibitiones de quibus in [Pascite] 1336 § 3, numquam sunt sub poena nullitatis.**

CIC 1339. § 1. Eum, qui versatur in proxima delinquendi occasione, vel in quem, ex investigatione peracta, gravis cadit suspicio delicti commissi, Ordinarius per se vel per alium monere potest.

§ 2. Eum vero, ex cuius conversatione scandalum vel gravis ordinis perturbatio oriatur, etiam corripere potest, modo peculiaribus personae et facti condicionibus accommodato.

§ 3. De monitione et correptione constare semper debet saltem ex aliquo documento, quod in secreto curiae archivo servetur.

CIC 1340. § 1. Paenitentia, quae imponi potest in foro externo, est aliquod religionis vel pietatis vel caritatis opus peragendum.

§ 2. Ob transgressionem occultam numquam publica imponatur paenitentia.

§ 3. Paenitentias Ordinarius pro sua prudentia addere potest poenali remedio monitionis vel correptionis.

Pascite 1339. § 1. Eum, qui versatur in proxima delinquendi occasione, vel in quem, ex investigatione peracta, gravis cadit suspicio delicti commissi, Ordinarius per se vel per alium monere potest.

§ 2. Eum ex cuius conversatione scandalum vel gravis ordinis perturbatio oriatur, Ordinarius corripere potest, modo peculiaribus personae et facti condicionibus accommodato.

§ 3. De monitione et correptione constare semper debet saltem ex aliquo documento, quod in secreto curiae archivo servetur.

§ 4. Si, semel vel pluries, monitiones vel correptiones inutiliter alicui factae sint, vel si ex iis effectus exspectare non liceat, Ordinarius det praeceptum poenale, in quo accurate praescribat quid agendum vel vitandum sit.

§ 5. Si casus gravitas ferat, ac praesertim si quis versetur in periculo relabendi in delictum, eum Ordinarius, etiam praeter poenas ad normam iuris irrogatas vel declaratas per sententiam vel decretum, submittat vigilantiae modo per decretum singulare determinato.

Pascite 1340. § 1. Paenitentia, quae imponi potest in foro externo, est aliquod religionis vel pietatis vel caritatis opus peragendum.

§ 2. Ob transgressionem occultam numquam publica imponatur paenitentia.

§ 3. Paenitentias Ordinarius pro sua prudentia addere potest poenali remedio monitionis vel correptionis.

CIC 1341. Ordinarius proceduram iudicalem vel administrativam ad poenas irrogandas vel declarandas *tunc tantum promovendam curet*, cum perspexerit neque fraterna correctione neque correptione *neque aliis pastoralis sollicitudinis viis satis posse scandalum reparari, iustitiam restitui, reum emendari.*

CIC 1342. § 1. Quoties iustae obstant causae ne iudicialis processus fiat, poena irrogari vel declarari potest per decretum extra iudicium;

remedia poenalia *autem* et paenitentiae applicari possunt per decretum in quolibet casu.

§ 2. Per decretum irrogari vel declarari non possunt poenae perpetuae, neque poenae quas lex vel praeceptum eas constituens vetet per decretum applicare.

§ 3. Quae in lege vel praecepto dicuntur de iudice, quod attinet ad poenam irrogandam vel declarandam in iudicio, applicanda sunt ad Superiorem, qui per decretum extra iudicium poenam irroget vel declaret, nisi aliter constet neque agatur de praescriptis quae ad procedendi tantum rationem attineant.

CIC 1343. Si lex vel praeceptum iudici *det potestatem* applicandi vel non applicandi poenam, *iudex potest etiam*, pro sua conscientia et prudentia,

poenam temperare vel in eius locum paenitentiam imponere.

CIC 1344. Etiam si lex utatur verbis praeceptivis, iudex pro sua conscientia et prudentia potest:

Pascite 1341. Ordinarius proceduram iudicalem vel administrativam ad poenas irrogandas vel declarandas **promovere debet** cum perspexerit neque pastoralis sollicitudinis viis, **praesertim** fraterna correctione, neque **monitione neque** correptione satis posse iustitiam restitui, reum emendari, scandalum reparari.

Pascite 1342. § 1. Quoties iustae obstant causae ne iudicialis processus fiat, poena irrogari vel declarari potest per decretum extra iudicium, **servato can. 1720, praesertim quod attinet ad ius defensionis atque ad moralem certitudinem in animo eius qui decretum fert ad normam can. 1608.** Remedia poenalia et paenitentiae applicari possunt per decretum in quolibet casu.

§ 2. Per decretum irrogari vel declarari non possunt poenae perpetuae, neque poenae quas lex vel praeceptum eas constituens vetet per decretum applicare.

§ 3. Quae in lege vel praecepto dicuntur de iudice, quod attinet ad poenam irrogandam vel declarandam in iudicio, applicanda sunt ad Superiorem, qui per decretum extra iudicium poenam irroget vel declaret, nisi aliter constet neque agatur de praescriptis quae ad procedendi tantum rationem attineant.

Pascite 1343. Si lex aut praeceptum iudici **facultatem concedat** applicandi vel non applicandi poenam, iste, salvo praescripto [Pascite] **1326 § 3, rem definiat**, pro sua conscientia et prudentia, **iuxta id quod expostulant iustitiae restitutio, rei emendatio et scandali reparatio; iudex autem his in casibus potest etiam, si res ferat**, poenam temperare vel in eius locum paenitentiam imponere.

Pascite 1344. Etiam si lex utatur verbis praeceptivis, iudex pro sua conscientia et prudentia potest:

1° poenae irrogationem in tempus magis opportunum differre, si ex praepropera rei punitione maiora mala eventura praevideantur;

2° a poena irroganda abstinere vel poenam mitiorem irrogare aut paenitentiam adhibere, si reus emendatus sit et scandalum reparaverit, aut si ipse satis a civili auctoritate punitus sit vel punitum iri praevideatur;

3° si reus primum post vitam laudabiliter peractam deliquerit neque necessitas urgeat reparandi scandalum, obligationem servandi poenam expiatoriam suspendere, ita tamen ut, si reus intra tempus ab ipso iudice determinatum rursus deliquerit, poenam utrique delicto debitam luat, nisi interim tempus decurrerit ad actionis poenalis pro priore delicto praescriptionem.

CIC 1345. Quoties delinquens vel usum rationis imperfectum tantum habuerit, vel delictum ex metu vel necessitate vel passionis aestu vel in ebrietate aliave simili mentis perturbatione patnaverit, iudex potest etiam a qualibet punitione irroganda abstinere, si censeat aliter posse melius consuli eius emendationi.

CIC 1346. Quoties reus plura delicta patnaverit, si nimius videatur poenarum ferendae sententiae cumulus, prudenti iudicis arbitrio relinquitur poenas intra aequos terminos moderari.

CIC 1347. § 1. Censura irrogari valide nequit, nisi antea reus semel saltem monitus sit ut a contumacia recedat, dato congruo ad resipiscentiam tempore.

1° poenae irrogationem in tempus magis opportunum differre, si ex praepropera rei punitione maiora mala eventura praevideantur, **nisi necessitas urgeat scandalum reparandi;**

2° a poena irroganda abstinere vel poenam mitiorem irrogare aut paenitentiam adhibere, si reus emendatus sit, necnon scandalum et **damnum forte illatum** reparaverit, aut si ipse satis a civili auctoritate punitus sit vel punitum iri praevideatur;

3° obligationem servandi poenam expiatoriam suspendere, si reus primum post vitam laudabiliter peractam deliquerit neque necessitas urgeat reparandi scandalum, ita tamen ut, si reus intra tempus ab ipso iudice determinatum rursus deliquerit, poenam utrique delicto debitam luat, nisi interim tempus decurrerit ad actionis poenalis pro priore delicto praescriptionem.

Pascite 1345. Quoties delinquens vel usum rationis imperfectum tantum habuerit, vel delictum ex necessitate vel **gravi metu aut passionis aestu vel, salvo praescripto [Pascite] 1326 § 1 n. 4,** in ebrietate aliave simili mentis perturbatione patnaverit, iudex potest etiam a qualibet punitione irroganda abstinere, si censeat aliter posse melius consuli eius emendationi; **reus tamen puniri debet si aliter ad iustitiam restituendam, et scandalum forte illatum reparandum provideri non possit.**

Pascite 1346. § 1. Ordinarie tot poenae quot delicta.

§ 2. Quoties vero reus plura delicta patnaverit, si nimius videatur poenarum ferendae sententiae cumulus, prudenti iudicis arbitrio relinquitur poenas intra aequos terminos moderari, **et eum vigilantiae subicere.**

Pascite 1347. § 1. Censura irrogari valide nequit, nisi antea reus semel saltem monitus sit ut a contumacia recedat, dato congruo ad resipiscentiam tempore.

§ 2. A contumacia recessisse dicendus est reus, quem delicti vere paenituerit, quique praeterea congruam damnorum et scandali reparationem dederit vel saltem serio promiserit.

CIC 1348. Cum reus ab accusatione absolvitur vel nulla poena ei irrogatur, Ordinarius potest opportunis monitis aliisque pastoralis sollicitudinis viis, vel etiam, si res ferat, poenalibus remediis eius utilitati et publico bono consulere.

CIC 1349. Si poena sit indeterminata neque aliud lex caveat, iudex

poenas graviores, *praesertim censuras*, ne irroget, nisi casus gravitas id omnino postulet; perpetuas autem poenas irrogare non potest.

CIC 1350. § 1. In poenis clerico irrogandis semper cavendum est, ne iis quae ad honestam sustentationem sunt necessaria ipse careat, nisi agatur de dimissione e statu clericali.

§ 2. Dimisso autem e statu clericali, qui propter poenam vere indigeat, Ordinarius meliore quo fieri potest modo providere curet.

CIC 1351. Poena reum ubique tenet, etiam resoluta iure eius qui poenam constituit vel irrogavit, nisi aliud expresse caveatur.

CIC 1352. § 1. Si poena *vetet* recipere sacramenta vel sacramentalia, *vetitum* suspenditur, quamdiu reus in mortis periculo versatur.

§ 2. Obligatio servandi poenam latae sententiae, quae neque declarata sit neque sit notoria in loco ubi delinquens versatur, eatenus ex toto vel ex parte suspenditur, quatenus reus eam servare nequeat sine periculo gravis scandali vel infamiae.

§ 2. A contumacia recessisse dicendus est reus, quem delicti vere paenituerit, quique praeterea congruam scandali et damni reparationem dederit vel saltem **id praestare** serio promiserit.

Pascite 1348. Cum reus ab accusatione absolvitur vel nulla poena ei irrogatur, Ordinarius potest opportunis monitis aliisque pastoralis sollicitudinis viis, vel etiam, si res ferat, poenalibus remediis eius utilitati et publico bono consulere.

Pascite 1349. Si poena sit indeterminata neque aliud lex caveat, iudex **in poenis determinandis eas eligat quae inducto scandalo et damni gravitati proportionatae sint**; poenas tamen graviores ne irroget, nisi casus gravitas id omnino postulet; perpetuas autem poenas irrogare non potest.

Pascite 1350. § 1. In poenis clerico irrogandis semper cavendum est, ne iis quae ad honestam sustentationem sunt necessaria ipse careat, nisi agatur de dimissione e statu clericali.

§ 2. Dimisso autem e statu clericali, qui propter poenam vere indigeat, Ordinarius meliore quo fieri potest modo providere curet, **exclusa vero collatione officii, ministerii vel muneris.**

Pascite 1351. Poena reum ubique tenet, etiam resoluta iure eius qui poenam constituit, irrogavit vel declaravit, nisi aliud expresse caveatur.

Pascite 1352. § 1. Si poena **prohibeat** recipere sacramenta vel sacramentalia, **prohibitio** suspenditur, quamdiu reus in mortis periculo versatur.

§ 2. Obligatio servandi poenam latae sententiae, quae neque declarata sit neque sit notoria in loco ubi delinquens versatur, eatenus ex toto vel ex parte suspenditur, quatenus reus eam servare nequeat sine periculo gravis scandali vel infamiae.

CIC 1353. Appellatio vel recursus a sententiis iudicialibus vel a decretis, quae poenam quamlibet irrogent vel declarent, habent effectum suspensivum.

CIC 1354. § 1. Praeter eos, qui in cann. 1355-1356 recensentur, omnes, qui a lege, quae poena munita est, dispensare possunt vel a praecepto poenam comminanti eximere, possunt etiam eam poenam remittere.

§ 2. Potest praeterea lex vel praeceptum, poenam constituens, aliis quoque potestatem facere remittendi.

§ 3. Si Apostolica Sedes poenae remissionem sibi vel aliis reservaverit, reservatio stricte est interpretanda.

CIC 1355. § 1. Poenam lege constitutam, si sit irrogata vel declarata, remittere possunt, dummodo non sit Apostolicae Sedi reservata:

1° Ordinarius, qui iudicium ad poenam irrogandam vel declarandam promovit vel decreto eam per se vel per alium irrogavit vel declaravit;

2° Ordinarius loci in quo delinquens versatur, consulto tamen, nisi propter extraordinarias circumstantias impossibile sit, Ordinario, de quo sub n. 1.

§ 2. Poenam latae sententiae nondum declaratam lege constitutam, si Sedi Apostolicae non sit reservata, potest

Ordinarius remittere suis subditis

et iis qui in ipsius territorio versantur vel ibi deliquerint,

et etiam quilibet Episcopus in actu tamen sacramentalis confessionis.

Pascite 1353. Appellatio vel recursus a sententiis iudicialibus vel a decretis, quae poenam quamlibet irrogent vel declarent, habent effectum suspensivum.

Pascite 1354. § 1. Praeter eos, qui in [Pascite] 1355-1356 recensentur, omnes, qui a lege, quae poena munita est, dispensare possunt vel a praecepto poenam comminanti eximere, possunt etiam eam poenam remittere.

§ 2. Potest praeterea lex vel praeceptum, poenam constituens, aliis quoque potestatem facere remittendi.

§ 3. Si Apostolica Sedes poenae remissionem sibi vel aliis reservaverit, reservatio stricte est interpretanda.

Pascite 1355. § 1. Poenam lege constitutam, quae sit **ferendae sententiae** irrogata vel **latae sententiae declarata**, dummodo non sit Apostolicae Sedi reservata, remittere possunt:

1° Ordinarius, qui iudicium ad poenam irrogandam vel declarandam promovit vel decreto eam per se vel per alium irrogavit vel declaravit;

2° Ordinarius loci in quo delinquens versatur, consulto tamen, nisi propter extraordinarias circumstantias impossibile sit, Ordinario, de quo sub n. 1.

§ 2. Poenam lege constitutam, quae sit latae sententiae nondum declarata et dummodo non sit Apostolicae Sedi reservata, remittere possunt:

1° Ordinarius suis subditis;

2° **Ordinarius loci etiam** iis qui in ipsius territorio versantur vel ibi deliquerint;

3° quilibet Episcopus in actu tamen sacramentalis confessionis.

CIC 1356. § 1. Poenam ferendae vel latae sententiae constitutam praecepto quod non sit ab Apostolica Sede latum, remittere possunt:

1° Ordinarius loci, in quo delinquens versatur;

2° *si poena sit irrogata vel declarata, etiam* Ordinarius qui iudicium ad poenam irrogandam vel declarandam promovit vel decreto eam per se vel per alium irrogavit vel declaravit.

§ 2. Antequam remissio fiat, consulendus est, nisi propter extraordinarias circumstantias impossibile sit, praecepti auctor.

CIC 1357. § 1. Firmis praescriptis cann. 508 et 976, censuram latae sententiae excommunicationis vel interdicti non declaratam confessarius remittere potest in foro interno sacramentali, si paenitenti durum sit in statu gravis peccati permanere per tempus necessarium ut Superior competens provideat.

§ 2. In remissione concedenda confessarius paenitenti onus iniungat recurrenti intra mensem sub poena reincidentiae ad Superiorem competentem vel ad sacerdotem facultate praeditum, et standi huius mandatis; interim imponat congruam paenitentiam et, quatenus urgeat, scandali et damni reparationem; recursus autem fieri potest etiam per confessarium, sine nominis mentione.

§ 3. Eodem onere recurrenti tenentur, *postquam convaluerint*, ii quibus ad normam can. 976 remissa est censura irrogata vel declarata vel Sedi Apostolicae reservata.

CIC 1358. § 1. Remissio censurae dari non potest nisi delinquenti qui a contumacia, ad normam can. 1347 § 2, recesserit; recedenti autem denegari nequit.

Pascite 1356. § 1. Poenam ferendae vel latae sententiae constitutam praecepto quod non sit ab Apostolica Sede latum, remittere possunt:

1° **praecepti auctor;**

2° Ordinarius qui iudicium ad poenam irrogandam vel declarandam promovit vel decreto eam per se vel per alium irrogavit vel declaravit;

3° Ordinarius loci, in quo delinquens versatur.

§ 2. Antequam remissio fiat, consulendus est, nisi propter extraordinarias circumstantias impossibile sit, praecepti auctor, **vel qui poenam irrogavit vel declaravit.**

Pascite 1357. § 1. Firmis praescriptis cann. 508 et 976, censuram latae sententiae excommunicationis vel interdicti non declaratam confessarius remittere potest in foro interno sacramentali, si paenitenti durum sit in statu gravis peccati permanere per tempus necessarium ut Superior competens provideat.

§ 2. In remissione concedenda confessarius paenitenti onus iniungat recurrenti intra mensem sub poena reincidentiae ad Superiorem competentem vel ad sacerdotem facultate praeditum, et standi huius mandatis; interim imponat congruam paenitentiam et, quatenus urgeat, scandali et damni reparationem; recursus autem fieri potest etiam per confessarium, sine nominis mentione.

§ 3. Eodem onere recurrenti tenentur, **cessante periculo**, ii quibus ad normam can. 976 remissa est censura irrogata vel declarata vel Sedi Apostolicae reservata.

Pascite 1358. § 1. Remissio censurae dari non potest nisi delinquenti qui a contumacia, ad normam [Pascite] 1347 § 2, recesserit; recedenti autem denegari nequit, **salvo praescripto can. 1361 § 4.**

§ 2. Qui censuram remittit, potest ad normam can. 1348 providere vel etiam paenitentiam imponere.

CIC 1359. Si quis pluribus poenis detineatur, remissio valet tantummodo pro poenis in ipsa expressis; generalis autem remissio omnes aufert poenas, iis exceptis quas in petitione *reus* mala fide reticuerit.

CIC 1360. Poenae remissio metu gravi extorta irrita est.

CIC 1361. § 1. Remissio dari potest etiam absenti vel sub condicione.

§ 2. Remissio in foro externo detur scripto, nisi gravis causa aliud suadeat.

§ 3. *Caveatur* ne remissionis petitio vel ipsa remissio divulgetur, nisi quatenus id vel utile sit ad rei famam tuendam vel necessarium ad scandalum reparandum.

CIC 1362. § 1. Actio criminalis praescriptione extinguitur triennio, nisi agatur:

1° de delictis Congregationi pro Doctrina Fidei reservatis;

2° de actione ob delicta de quibus in cann. 1394, 1395, 1397, 1398, quae *quinquennio* praescribitur;

§ 2. Qui censuram remittit, potest ad normam [Pascite] 1348 providere vel etiam paenitentiam imponere.

Pascite 1359. Si quis pluribus poenis detineatur, remissio valet tantummodo pro poenis in ipsa expressis; generalis autem remissio omnes aufert poenas, iis exceptis quas in petitione **delinquens** mala fide reticuerit.

Pascite 1360. Remissio poenae vi aut metu gravi **aut dolo** extorta **ipso iure** irrita est.

Pascite 1361. § 1. Remissio dari potest etiam absenti vel sub condicione.

§ 2. Remissio in foro externo detur scripto, nisi gravis causa aliud suadeat.

§ 3. Remissionis petitio vel ipsa remissio ne divulgetur, nisi quatenus id vel utile sit ad rei famam tuendam vel necessarium ad scandalum reparandum.

§ 4. **Remissio dari non debet donec, prudenti arbitrio Ordinarii, damnum forte illatum reus reparaverit; qui ad hanc reparationem vel restitutionem urgeri potest per unam ex poenis de quibus in [Pascite] 1336 §§ 2-4, quod valet etiam cum illi censura remittitur ad normam [Pascite] 1358 § 1.**

Pascite 1362. § 1. Actio criminalis praescriptione extinguitur triennio, nisi agatur:

1° de delictis Congregationi pro Doctrina Fidei reservatis, **quae normis specialibus subiciuntur;**

2° **firmiter praescripto n. 1**, de actione ob delicta de quibus in [Pascite] **1376, 1377, 1378, 1393 § 1, 1394, 1395, 1397, 1398 § 2,** quae **septennio** praescribitur, **vel de ea ob delicta de quibus in can. 1398 § 1, quae viginti annorum spatio praescribitur;**

3° de delictis quae non sunt iure communi punita, si lex particularis alium praescriptionis terminum statuerit.

§ 2. Praescriptio decurrit ex die quo delictum patratum est, vel, si delictum sit permanens vel habituale, ex die quo cessavit.

CIC 1363. § 1. Si intra terminos de quibus in can. 1362, ex die quo sententia condemnatoria in rem iudicatam transierit computandos, non sit reo notificatum executorialium iudicis decretum de quo in can. 1651, actio ad poenam exsequendam praescriptione extinguitur.

§ 2. Idem valet, servatis servandis, si poena per decretum extra iudicium irrogata sit.

CIC 1364. § 1. Apostata a fide, haereticus vel schismaticus in excommunicationem latae sententiae incurrit, firmo praescripto can. 194 § 1 n. 2; clericus praeterea potest poenis, de quibus in can. 1336 § 1, *nn. 1, 2, et 3*, puniri.

§ 2. Si diuturna contumacia vel scandali gravitas postulet, aliae poenae addi possunt, non excepta dimissione e statu clericali.

CIC 1371. *Iusta poena puniatur.*

1° qui, praeter casum de quo in can. 1364 § 1, doctrinam a Romano Pontifice vel a Concilio Oecumenico damnatam docet vel doctrinam, de qua

3° de delictis quae non sunt iure communi punita, si lex particularis alium praescriptionis terminum statuerit.

§ 2. Praescriptio, **nisi aliud in lege statuatur**, decurrit ex die quo delictum patratum est, vel, si delictum sit permanens vel habituale, ex die quo cessavit.

§ 3. Reo ad normam can. 1723 citato vel modo praevisto in can. 1507 § 3, certiore facto de exhibitione accusationis libelli iuxta can. 1721 § 1, praescriptio actionis criminalis suspenditur per tres annos, quo termino elapso vel interrupta suspensione, cessationis processus poenalis causa, rursus currit tempus, quod adiungitur ad illud iam decursum pro praescriptione. Eadem suspensio pariter viget si, servato can. 1720 n. 1, ad poenam irrogandam vel declarandam per decretum extra iudicium procedatur.

Pascite 1363. § 1. Si intra terminos de quibus in [Pascite] 1362, ex die quo sententia condemnatoria in rem iudicatam transierit computandos, non sit reo notificatum executorialium iudicis decretum de quo in can. 1651, actio ad poenam exsequendam praescriptione extinguitur.

§ 2. Idem valet, servatis servandis, si poena per decretum extra iudicium irrogata sit.

Pascite 1364. § 1. Apostata a fide, haereticus vel schismaticus in excommunicationem latae sententiae incurrit, firmo praescripto can. 194 § 1 n. 2; praeterea poenis, de quibus in [Pascite] 1336 **§§ 2-4**, puniri potest.

§ 2. Si diuturna contumacia vel scandali gravitas **id** postulet, aliae poenae addi possunt, non excepta dimissione e statu clericali.

Pascite 1365. Qui, praeter casum de quo in [Pascite] 1364 § 1, doctrinam a Romano Pontifice vel a Concilio Oecumenico damnatam docet vel doctrinam, de qua **in [Ad tuendam]**

in can. 752, pertinaciter respuit, et ab Apostolica Sede vel ab Ordinario admonitus non retractat;

CIC 1372. Qui contra Romani Pontificis actum ad Concilium Oecumenicum vel ad Episcoporum collegium recurrit censura puniatur.

CIC 1366. Parentes vel parentum locum tenentes, qui liberos in religione acatholica baptizandos vel educandos tradunt, censura aliave iusta poena puniantur.

CIC 1369. Qui in publico spectaculo vel concione, vel in scripto publice evulgato, vel aliter instrumentis communicationis socialis utens, blasphemiam profert, aut bonos mores graviter laedit, aut in religionem vel Ecclesiam iniurias exprimit vel odium contemptumve excitat, iusta poena puniatur.

CIC 1376. Qui rem sacram, mobilem vel immobilem, profanat, iusta poena puniatur.

CIC 1370. § 1. Qui vim physicam in Romanum Pontificem adhibet, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrit, cui, si clericus sit, alia poena, non exclusa dimissione e statu clericali, pro delicti gravitate addi potest.

§ 2. Qui id agit in eum qui episcopali caractere pollet, in interdictum latae sententiae et, si sit clericus, etiam in suspensionem latae sententiae incurrit.

§ 3. Qui vim physicam in clericum vel religiosum adhibet in fidei vel Ecclesiae vel ecclesiasticae potestatis vel ministerii contemptum, iusta poena puniatur.

750 § 2, vel in can. 752, pertinaciter respuit, et ab Apostolica Sede vel ab Ordinario admonitus non retractat, **censura puniatur et privatione officii; his sanctionibus aliae addi possunt de quibus in [Pascite] 1336 §§ 2-4.**

Pascite 1366. Qui contra Romani Pontificis actum ad Concilium Oecumenicum vel ad Episcoporum collegium recurrit censura puniatur.

Pascite 1367. Parentes vel parentum locum tenentes, qui liberos in religione acatholica baptizandos vel educandos tradunt, censura aliave iusta poena puniantur.

Pascite 1368. Qui in publico spectaculo vel concione, vel in scripto publice evulgato, vel aliter instrumentis communicationis socialis utens, blasphemiam profert, aut bonos mores graviter laedit, aut in religionem vel Ecclesiam iniurias exprimit vel odium contemptumve excitat, iusta poena puniatur.

Pascite 1369. Qui rem sacram, mobilem vel immobilem, profanat iusta poena puniatur.

Pascite 1370. § 1. Qui vim physicam in Romanum Pontificem adhibet, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrit, cui, si clericus sit, alia poena, non exclusa dimissione e statu clericali, pro delicti gravitate addi potest.

§ 2. Qui id agit in eum qui episcopali caractere pollet, in interdictum latae sententiae et, si sit clericus, etiam in suspensionem latae sententiae incurrit.

§ 3. Qui vim physicam in clericum vel religiosum **vel alium christifidelem** adhibet in fidei vel Ecclesiae vel ecclesiasticae potestatis vel ministerii contemptum, iusta poena puniatur.

[CIC 1372.]

2° qui *aliter* Sedi Apostolicae, Ordinario, vel Superiori legitime praecipienti vel prohibenti non obtemperat, et post *monitum* in inoboedientia persistit. ...

CIC 1393. Qui obligationes sibi ex poena impositas violat, *iusta poena puniri potest*.

CIC 1368. Si quis, asserens vel promittens aliquid coram ecclesiastica auctoritate, periurium committit, iusta poena puniatur.

CIC 1375. Qui impediunt libertatem ministerii vel *electionis vel potestatis ecclesiasticae* aut legitimum bonorum sacrorum aliorumve ecclesiasticorum bonorum usum, aut perterrent electorem vel electum vel eum qui potestatem vel ministerium ecclesiasticum exercuit, *iusta poena puniri possunt*.

CIC 1373. Qui publice *aut subditorum* simultates vel odia adversus Sedem Apostolicam vel Ordinarium excitat propter aliquem *potestatis vel ministerii* ecclesiastici actum, aut *subditos* ad

Pascite 1371. § 1. Qui Sedi Apostolicae, Ordinario vel Superiori legitime praecipienti vel prohibenti non obtemperat, et post **monitionem** in inoboedientia persistit, **pro casus gravitate puniatur censura vel privatione officii vel aliis poenis de quibus in [Pascite] 1336 §§ 2-4**.

§ 2. Qui obligationes sibi ex poena impositas violat, **poenis de quibus in [Pascite] 1336 §§ 2-4, puniatur**.

§ 3. Si quis, asserens vel promittens aliquid coram ecclesiastica auctoritate, periurium committit, iusta poena puniatur.

§ 4. Qui obligationem secreti pontificii servandi violat poenis de quibus in [Pascite] 1336 §§ 2-4, puniatur.

§ 5. Qui non servaverit officium exsequendi sententiam executivam vel decretum poenale executivum iusta poena puniatur, non exclusa censura.

§ 6. Qui communicare negligit notitiam de delicto, cum ad id exsequendum lege canonica teneatur, puniatur ad normam [Pascite] 1336 §§ 2-4, adiunctis quoque aliis poenis pro delicti gravitate.

Pascite 1372. Puniantur ad normam [Pascite] 1336 §§ 2-4:

1° qui impediunt libertatem ministerii vel **exercitium** potestatis ecclesiasticae aut legitimum **rerum sacrarum vel bonorum** ecclesiasticorum **usum**, aut perterrent eum qui potestatem vel ministerium ecclesiasticum exercuit;

2° qui impediunt libertatem electionis aut perterrent electorem vel electum.

Pascite 1373. Qui publice simultates vel odia adversus Sedem Apostolicam vel Ordinarium excitat propter aliquem **officii vel muneris** ecclesiastici actum, aut ad

inoboedientiam in eos provocat, interdicto vel aliis iustis poenis puniatur.

CIC 1374. Qui nomen dat consociationi, quae contra Ecclesiam machinatur, iusta poena puniatur; qui autem eiusmodi consociationem promovet vel moderatur, interdicto puniatur.

CIC 1381. § 1. Quicumque officium ecclesiasticum usurpat, iusta poena puniatur.

§ 2. Usurpationi aequiparatur illegitima, post privationem vel cessationem a munere, eiusdem retentio.

CIC 1377. Qui sine praescripta licentia

bona ecclesiastica alienat, *iusta poena puniatur.*

CIC 1386. Qui quidvis donat vel pollicetur ut *quis*, munus in Ecclesia exercens, illegitime quid agat vel omittat, iusta poena puniatur; item qui ea dona vel pollicitationes acceptat.

inoboedientiam in eos provocat, interdicto vel aliis iustis poenis puniatur.

Pascite 1374. Qui nomen dat consociationi, quae contra Ecclesiam machinatur, iusta poena puniatur; qui autem eiusmodi consociationem promovet vel moderatur, interdicto puniatur.

Pascite 1375. § 1. Quicumque officium ecclesiasticum usurpat, iusta poena puniatur.

§ 2. Usurpationi aequiparatur illegitima, post privationem vel cessationem a munere, eiusdem retentio.

Pascite 1376. § 1. Poenis de quibus in [Pascite] 1336 §§ 2-4, puniatur, firma damnum reparandi obligatione:

1° qui bona ecclesiastica subtrahit vel impedit ne eorundem fructus percipiantur;

2° qui sine praescripta consultatione, consensu vel licentia aut sine alio requisito iure ad validitatem vel ad liceitatem imposito bona ecclesiastica alienat vel in ea actus administrationis exsequitur.

§ 2. Iusta poena puniatur, non exclusa officii privatione, firma damnum reparandi obligatione:

1° qui delictum de quo in § 1 n. 2, ex sua gravi culpa committit;

2° qui aliter graviter negligens in bonis ecclesiasticis administrandis repertus fuerit.

Pascite 1377. § 1. Qui quidvis donat vel pollicetur ut **aliquis officium vel** munus in Ecclesia exercens, illegitime quid agat vel omittat, iusta poena puniatur **ad normam [Pascite] 1336 §§ 2-4;** item qui ea dona vel pollicitationes acceptat **pro delicti gravitate puniatur, non exclusa officii privatione, firma damnum reparandi obligatione.**

CIC 1389. § 1.

Ecclesiastica potestate *vel munere abutens* pro actus vel omissionis gravitate puniatur, non exclusa *officii* privatione, *nisi in eum abusum iam poena sit lege vel praecepto constituta.*

§ 2. Qui vero, ex culpabili neglegentia, ecclesiasticae potestatis vel *ministerii* vel muneris actum illegitime cum damno alieno ponit vel omittit, iusta poena puniatur.

[CIC 1378.] § 2. In poenam latae sententiae interdicti vel, si sit clericus, suspensionis incurrit:

1° qui ad ordinem sacerdotalem non promotus liturgicam eucharistici Sacrificii actionem attentat;

2° qui, praeter casum de quo in § 1, cum sacramentalem absolutionem dare valide nequeat, eam impertire attentat, vel sacramentalem confessionem audit.

§ 3. In casibus de quibus in § 2, pro delicti gravitate, aliae poenae, non exclusa excommunicatione, addi possunt.

§ 2. Qui in officio vel munere exercendo stipem ultra definitam aut summas adiunctivas aut aliquid in sui utilitatem requirit, congruenti mulcta pecuniaria vel aliis poenis, non exclusa officii privatione, puniatur, firma damnum reparandi obligatione.

Pascite 1378. § 1. **Qui, praeter casus iure iam praevisos, ecclesiastica potestate, officio vel munere abutitur, pro actus vel omissionis gravitate puniatur, non exclusa eorundem privatione, firma damnum reparandi obligatione.**

§ 2. Qui vero, ex culpabili neglegentia, ecclesiasticae potestatis vel **officii** vel muneris actum illegitime cum damno alieno **vel scandalo** ponit vel omittit, iusta poena puniatur **ad normam [Pascite] 1336 §§ 2-4, firma damnum reparandi obligatione.**

Pascite 1379. § 1. In poenam latae sententiae interdicti vel, si clericus sit, **etiam** suspensionis incurrit:

1° qui ad ordinem sacerdotalem non promotus liturgicam eucharistici Sacrificii actionem attentat;

2° qui, praeter casum de quo in **[Pascite] 1384**, cum sacramentalem absolutionem dare valide nequeat, eam impertire attentat, vel sacramentalem confessionem audit.

§ 2. In casibus de quibus in § 1, pro delicti gravitate, aliae poenae, non exclusa excommunicatione, addi possunt.

§ 3. Tum qui sacrum ordinem mulieri conferre attentaverit, tum mulier quae sacrum ordinem recipere attentaverit, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrit; clericus praeterea dimissione e statu clericali puniri potest.

CIC 1379. Qui, praeter casus de quibus in can. 1378, sacramentum se administrare simulat, iusta poena puniatur.

CIC 1380. Qui per simoniam sacramentum celebrat vel recipit, interdicto vel suspensione puniatur.

CIC 1365. Reus vetitae communicationis in sacris iusta poena puniatur.

CIC 1367. Qui species consecratas abicit aut in sacrilegum finem abducit vel retinet, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrit; clericus praeterea alia poena, non exclusa dimissione e statu clericali, puniri potest.

CIC 1385. Qui quaestum illegitime facit ex Missae stipe, censura vel *alia iusta poena* puniatur.

CIC 1378. § 1. Sacerdos qui contra praescriptum can. 977 agit, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrit.

CIC 1387. Sacerdos, qui in actu vel occasione vel praetextu confessionis paenitentem ad peccatum contra sextum Decalogi praeceptum sollicitat, pro delicti gravitate, suspensione, prohibitionibus,

§ 4. Qui deliberate sacramentum administrat illis qui recipere prohibentur, puniatur suspensione, cui aliae poenae ex [Pascite] 1336 §§ 2-4, addi possunt.

§ 5. Qui, praeter casus de quibus in §§ 1-4 et in can. 1384, sacramentum se administrare simulat, iusta poena puniatur.

Pascite 1380. Qui per simoniam sacramentum celebrat vel recipit, interdicto vel suspensione **vel poenis de quibus in [Pascite] 1336 §§ 2-4,** puniatur.

Pascite 1381. Reus vetitae communicationis in sacris iusta poena puniatur.

Pascite 1382. § 1. Qui species consecratas abicit aut in sacrilegum finem abducit vel retinet, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrit; clericus praeterea alia poena, non exclusa dimissione e statu clericali, puniri potest.

§ 2. Reus consecrationis in sacrilegum finem unius materiae vel utriusque in eucharistica celebratione aut extra eam pro gravitate delicti puniatur non exclusa dimissione e statu clericali.

Pascite 1383. Qui quaestum illegitime facit ex Missae stipe, censura vel **poenis de quibus in [Pascite] 1336 §§ 2-4,** puniatur.

Pascite 1384. Sacerdos qui contra praescriptum can. 977 agit, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrit.

Pascite 1385. Sacerdos, qui in actu vel occasione vel praetextu confessionis paenitentem ad peccatum contra sextum Decalogi praeceptum sollicitat, pro delicti gravitate, suspensione, prohibitionibus,

privationibus puniatur, et in casibus gravioribus dimittatur e statu clericali.

CIC 1388. § 1. Confessarius, qui sacramentale sigillum directe violat, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrit; qui vero indirecte tantum, pro delicti gravitate puniatur.

§ 2. Interpres aliique, de quibus in can. 983 § 2, qui secretum violant, iusta poena puniantur, non exclusa excommunicatione

CIC 1382. Episcopus qui sine pontificio mandato aliquem consecrat in Episcopum, itemque qui ab eo consecrationem recipit, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrunt.

CIC 1383. Episcopus qui, contra praescriptum can. 1015, alienum subditum sine legitimis litteris dimissoriis ordinavit, prohibetur per annum ordinem conferre. Qui vero ordinationem recepit, est ipso facto a recepto ordine suspensus.

CIC 1384. Qui, praeter casus, de quibus in cann. 1378-1383, sacerdotale munus vel aliud sacrum ministerium illegitime exsequitur, iusta poena *puniri potest*.

privationibus puniatur, et in casibus gravioribus dimittatur e statu clericali.

Pascite 1386. § 1. Confessarius, qui sacramentale sigillum directe violat, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrit; qui vero indirecte tantum, pro delicti gravitate puniatur.

§ 2. Interpres aliique, de quibus in can. 983 § 2, qui secretum violant, iusta poena puniantur, non exclusa excommunicatione.

§ 3. Firmis praescriptis §§ 1 et 2, quicumque quovis tecnico instrumento captat aut in communicationis socialis mediis malitiose evulgat quae in sacramentali confessione, vera vel ficta, a confessario vel a paenitente dicuntur, pro gravitate delicti puniatur, non exclusa, si de clerico agatur, dimissione e statu clericali.

Pascite 1387. Episcopus qui sine pontificio mandato aliquem consecrat in Episcopum, itemque qui ab eo consecrationem recipit, in excommunicationem latae sententiae Sedi Apostolicae reservatam incurrunt.

Pascite 1388. § 1. Episcopus qui, contra praescriptum can. 1015, alienum subditum sine legitimis litteris dimissoriis ordinavit, prohibetur per annum ordinem conferre. Qui vero ordinationem recepit, est ipso facto a recepto ordine suspensus.

§ 2. Qui ad sacros ordines accedit innodatus quadam censura vel irregularitate, voluntarie reticita, praeter id quod statuitur in can. 1044 § 2 n. 1, est ipso facto a recepto ordine suspensus.

Pascite 1389. Qui, praeter casus, de quibus in [Pascite] 1379-1388, sacerdotale munus vel aliud sacrum ministerium illegitime exsequitur, iusta poena **puniatur, non exclusa censura.**

CIC 1390. § 1. Qui confessarium de delicto, de quo in can. 1387, apud ecclesiasticum Superiorem falso denuntiat, in interdictum latae sententiae incurrit et, si sit clericus, etiam in suspensionem.

§ 2. Qui aliam ecclesiastico Superiori calumniosam praebet delicti denuntiationem, vel aliter alterius bonam famam laedit, iusta poena, *non exclusa* censura, *puniri potest*.

§ 3. Calumniator potest cogi etiam ad congruam satisfactionem praestandam.

CIC 1391. *Iusta poena* pro delicti gravitate *puniri potest*.

1° qui ecclesiasticum documentum publicum falsum conficit, vel verum mutat, destruit, occultat, vel falso vel mutato utitur;

2° qui alio falso vel mutato documento utitur in re ecclesiastica;

3° qui in publico ecclesiastico documento falsum asserit.

CIC 1392. *Clerici vel religiosi* mercaturam vel negotiationem contra canonum praescripta exercentes pro delicti gravitate puniantur.

Pascite 1390. § 1. Qui confessarium de delicto, de quo in [Pascite] 1385, apud ecclesiasticum Superiorem falso denuntiat, in interdictum latae sententiae incurrit et, si clericus sit, etiam in suspensionem.

§ 2. Qui aliam ecclesiastico Superiori calumniosam praebet delicti denuntiationem, vel aliter alterius bonam famam **illegitime** laedit, iusta **poena puniatur ad normam [Pascite] 1336 §§ 2-4, cui praeterea censura addi potest.**

§ 3. Calumniator cogi debet etiam ad congruam satisfactionem praestandam.

Pascite 1391. Poenis de quibus in [Pascite] 1336 §§ 2-4, pro delicti gravitate puniatur:

1° qui ecclesiasticum documentum publicum falsum conficit, vel verum mutat, destruit, occultat, vel falso vel mutato utitur;

2° qui alio falso vel mutato documento utitur in re ecclesiastica;

3° qui in publico ecclesiastico documento falsum asserit.

Pascite 1392. Clericus qui sacrum ministerium voluntarie et illegitime relinquit, per sex menses continuos, cum animo sese subducendi a competenti Ecclesiae auctoritate, pro delicti gravitate, suspensione vel etiam poenis in [Pascite] 1336 §§ 2-4, statutis puniatur, et in casibus gravioribus dimitti potest e statu clericali.

Pascite 1393. § 1. **Clericus** vel **religiosus** mercaturam vel negotiationem contra canonum praescripta exercens pro delicti gravitate puniatur **poenis de quibus in [Pascite] 1336 §§ 2-4.**

§ 2. **Clericus** vel **religiosus** qui, praeter casus iure iam praevisos, in re oeconomica delictum committit, vel graviter violat praescriptiones, quae in can. 285 § 4,

CIC 1394. § 1. *Firmo praescripto* can. 194 § 1 n. 3, clericus matrimonium, etiam civiliter tantum, attentans, in suspensionem latae sententiae incurrit; quod si monitus non resipuerit et scandalum dare perrexerit, gradatim privationibus ac vel etiam dimissione e statu clericali puniri potest.

§ 2. Religiosus a votis perpetuis, qui non sit clericus, matrimonium etiam civiliter tantum attentans, in interdictum latae sententiae incurrit, firmo praescripto can. 694.

CIC 1395. § 1. Clericus concubinarius, praeter casum de quo in can. 1394, et clericus in alio peccato externo contra sextum Decalogi praeceptum cum scandalo permanens, suspensione puniantur, cui, persistente post monitionem delicto, aliae poenae gradatim addi possunt usque ad dimissionem e statu clericali.

§ 2. Clericus qui aliter contra sextum Decalogi praeceptum deliquerit, si quidem delictum *vi vel minis vel publice vel cum minore infra aetatem sedecim annorum* patratum sit, iustis poenis puniatur, non exclusa, si casus ferat, dimissione e statu clericali.

CIC 1396. Qui graviter violat residentiae obligationem cui ratione ecclesiastici officii tenetur, iusta poena puniatur, non exclusa, post monitionem, officii privatione.

CIC 1397. Qui homicidium patrat, vel hominem vi aut fraude rapit vel detinet vel mutilat vel graviter vulnerat, *privationibus* et

recensentur, poenis de quibus in [Pascite] 1336 §§ 2-4, puniatur, firma damnum reparandi obligatione.

Pascite 1394. § 1. Clericus matrimonium, etiam civiliter tantum, attentans, in suspensionem latae sententiae incurrit, **firmis praescriptis cann. 194 § 1 n. 3, et 694 § 1 n. 2**; quod si monitus non resipuerit **vel** scandalum dare perrexerit, gradatim privationibus vel etiam dimissione e statu clericali puniri debet.

§ 2. Religiosus a votis perpetuis, qui non sit clericus, matrimonium etiam civiliter tantum attentans, in interdictum latae sententiae incurrit, firmo praescripto can. 694 **§ 1 n. 2**.

Pascite 1395. § 1. Clericus concubinarius, praeter casum de quo in [Pascite] 1394, et clericus in alio peccato externo contra sextum Decalogi praeceptum cum scandalo permanens, suspensione puniantur, cui, persistente post monitionem delicto, aliae poenae gradatim addi possunt usque ad dimissionem e statu clericali.

§ 2. Clericus qui aliter contra sextum Decalogi praeceptum deliquerit, si quidem delictum publice patratum sit, iustis poenis puniatur, non exclusa, si casus ferat, dimissione e statu clericali.

§ 3. Eadem poena de qua in § 2 puniatur clericus qui vi, minis vel abusu suae auctoritatis delictum committit contra sextum Decalogi praeceptum aut aliquem cogit ad actus sexuales exsequendos vel subeundos.

Pascite 1396. Qui graviter violat residentiae obligationem cui ratione ecclesiastici officii tenetur, iusta poena puniatur, non exclusa, post monitionem, officii privatione.

Pascite 1397. § 1. Qui homicidium patrat, vel hominem vi aut fraude rapit vel detinet vel mutilat vel graviter vulnerat, **poenis,**

prohibitionibus, de quibus in can. 1336, pro delicti gravitate puniatur; homicidium autem in personas de quibus in can. 1370, poenis ibi statutis punitur.

CIC 1398. Qui abortum procurat, effectu secuto, in excommunicationem latae sententiae incurrit.

de quibus in [Pascite] 1336 §§ 2-4, pro delicti gravitate puniatur; homicidium autem in personas de quibus in [Pascite] 1370, poenis ibi **et etiam in § 3 huius canonis** statutis punitur.

§ 2. Qui abortum procurat, effectu secuto, in excommunicationem latae sententiae incurrit.

§ 3. Si de delictis agatur de quibus in hoc canone, in casibus gravioribus clericus reus dimittatur e statu clericali.

Pascite 1398. § 1. Privatione officii et aliis iustis poenis, non exclusa dimissione e statu clericali, si casus id secumferat, puniatur clericus:

1° qui delictum committit contra sextum Decalogi praeceptum cum minore vel cum persona quae habitualiter usum imperfectum rationis habet vel cui ius parem tutelam agnoscit;

2° qui sibi devincit aut inducit minorem aut personam quae habitualiter usum imperfectum rationis habet aut eam cui ius parem tutelam agnoscit, ut pornographice sese ostendat vel exhibitiones pornographicas, sive veras sive simulatas, participet;

3° qui contra bonos mores sibi comparat, detinet, exhibet vel divulgat, quovis modo et quolibet instrumento, imagines pornographicas minorum vel personarum quae habitualiter usum imperfectum rationis habent.

§ 2. Sodalis instituti vitae consecratae vel societatis vitae apostolicae, et fidelis quilibet aliqua dignitate gaudens aut officio vel functione in Ecclesia fungens, si delictum committat de quo in § 1 vel in [Pascite] 1395 § 3, puniatur ad normam [Pascite] 1336 §§ 2-4, adiunctis quoque aliis poenis pro delicti gravitate.

CIC 1399. Praeter casus hac vel aliis legibus statutos, divinae vel canonicae legis externa violatio tunc tantum potest iusta quidem poena puniri, cum specialis violationis gravitas punitionem postulat, et necessitas urget scandala praeveniendi vel reparandi.

Pascite 1399. Praeter casus hac vel aliis legibus statutos, divinae vel canonicae legis externa violatio tunc tantum potest iusta quidem poena puniri, cum specialis violationis gravitas punitionem postulat, et necessitas urget scandala praeveniendi vel reparandi.